

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 282

van **NADIA SMINATE**

datum: 18 december 2014

aan **LIESBETH HOMANS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BINNENLANDS BESTUUR, INBURGERING, WONEN, GELIJKE KANSEN EN ARMOEDEBESTRIJDING

Aanpak radicalisering - Binnenlandse samenwerking

Radicalisering is een proces waarbij een persoon of een groep in toenemende mate bereid is de consequentie te aanvaarden van de strijd voor een samenleving die niet strookt met onze democratische rechtsorde en waarbij in extreme gevallen ondemocratische middelen worden ingezet. Radicalisme is problematisch als de vrijheid of zelfontplooiing van personen of groepen in de samenleving wordt beperkt of onmogelijk gemaakt vanuit radicale opvattingen en beïnvloedingsdrang. Het wordt ook een maatschappelijk probleem wanneer men zich afzet tegen de democratische rechtsstaat, tegen de universele mensenrechten of tegen democratische verworvenheden en uiteraard wanneer het gepaard gaat met of tot uiting komt in strafrechtelijke feiten.

Vandaag is de problematiek van het moslimradicalisme, met vertrekkende jihadisten als extreem en zichtbaar fenomeen, bijzonder actueel. Als we spreken over moslimradicalisering is het belangrijk te duiden dat het gaat om de processen in hoofde van het individu en niet binnen de islam als instituut.

Een antwoord bieden op deze problematiek is niet evident en vergt proactieve, preventieve en reactieve maatregelen. In dat kader heb ik volgende vragen voor de minister.

1. Hoe verloopt de samenwerking in dit verband tussen de verschillende overheden? Welke afspraken zijn er inzake informatiedoorstroom? Zijn er afspraken gemaakt inzake coördinatie? Hoe verloopt de aansturing, inhoudelijk als organisatorisch, en wie staat waar voor in? Hoe verloopt de opvolging en wie staat daarvoor in?
2. Welke afspraken zijn er vandaag inzake samenwerking en informatieoverdracht met de politie, OCAD (Orgaan voor de Coördinatie en de Analyse van de Dreiging) en de Staatsveiligheid? Hoe evalueert de minister deze?
3. Hoe loopt het Vlaams overlegplatform radicalisering? Wie coördineert de werkzaamheden van dit platform? Op welke manier verloopt de opvolging? Leidt dit tot concrete maatregelen of initiatieven? Werden ondertussen aanspreekpunten bij de verschillende vakadministraties aangeduid met het oog op afstemming en het beantwoorden van vragen? Op welke manier zijn of zullen lokale besturen betrokken worden?

4. Welke mogelijkheden zijn er vandaag om signalen van radicalisering te melden, hetzij door ouders, eerstelijnsdiensten, lokale overheden enzovoort? Zijn deze mogelijkheden voldoende bekend en vlot toegankelijk voor iedereen?
5. Inzake onderzoek en monitoring.
 - a) Welk cijfermateriaal is er vandaag ter beschikking? In welke mate heeft de minister zicht op aantallen, leeftijd, profiel, woonplaats,... van zowel vertrekkers als niet-vertrekkers? Kan de minister deze bezorgen?
 - b) Wie staat in voor deze monitoring? Hoe gebeurt dat? Is ter zake samenwerking met de federale overheid?
 - c) Welke onderzoeken lopen momenteel naar radicalisering (motieven, oorzaken, evoluties, historiek, benchmarking, enz.)? Zijn er nieuwe onderzoeken gepland?
6. Hoe kan de weerbaarheid van de samenleving worden versterkt (met welke boodschap, naar welke doelgroep en welke partners)? Zijn er goede voorbeelden uit het buitenland? Op welke manier kunnen de onderliggende waarden van de rechtsstaat nog meer worden uitgedragen?
7. Zijn er andere sectoren, cases, domeinen, die goede praktijken kunnen aanleveren? Denken we bijvoorbeeld aan de aanpak van intra-familiaal geweld, begeleiding van gedetineerden, sektebestrijding enzovoort?

LIESBETH HOMANS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BINNENLANDS BESTUUR, INBURGERING, WONEN, GELIJKE KANSSEN EN ARMOEDEBESTRIJDING

ANTWOORD

op vraag nr. 282 van 17 december 2014

van **NADIA SMINATE**

1. Binnen het Agentschap Binnenlands Bestuur werd een verbindingspersoon aangesteld die optreedt als centraal aanspreekpunt voor de federale overheid, de politie- en veiligheidsdiensten en de lokale overheden. De informatiedoorstroom tussen de federale en Vlaamse overheid, tussen de Vlaamse en lokale overheden en tussen de verschillende Vlaamse beleidsdomeinen gebeurt via dit centraal aanspreekpunt. Dezelfde persoon coördineert tevens het Vlaams Platform radicalisering. Voor verdere details verwijs ik naar de uitvoerige bespreking in de Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering en Stedenbeleid van 6 januari 2015 naar aanleiding van de vragen om uitleg nrs. 588, 618 en 626.
2. Het Agentschap Binnenlands Bestuur heeft geregeld contact met het OCAD voor het verkrijgen van recente cijfers. Het OCAD heeft ook een toelichting gegeven over de problematiek op de eerste overlegvergadering van het Platform radicalisering. Indien het OCAD vragen heeft voor het Vlaamse niveau dan worden die via de verbindingspersoon bij het Agentschap Binnenlands Bestuur bezorgd aan de bevoegde administratie. Deze samenwerking verloopt goed.
3. Het Platform radicalisering loopt goed en binnen de verschillende Vlaamse administraties werden aanspreekpunten aangeduid. Ook de Vlaamse Vereniging voor Steden en Gemeenten en de FOD Binnenlandse Zaken nemen deel aan het overleg. Voor verdere details verwijs ik naar de uitvoerige bespreking in de Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering en Stedenbeleid van 6 januari 2015 naar aanleiding van de vragen om uitleg nrs. 588, 618 en 626.
4. In de steden waar een 'deradicaliseringsambtenaar' is aangesteld kunnen ouders en eerstelijnsdiensten bij hen terecht met signalen van radicalisering. Binnen een netwerk van lokale actoren wordt bekeken op welke manier er dan gevolg wordt gegeven aan deze signalen. In steden en gemeenten waar niet specifiek een 'deradicaliseringsambtenaar' werd aangesteld, nemen preventieambtenaren deze thematiek op. Er wordt ook nauw samengewerkt met de lokale politie en de veiligheidsdiensten. Bij signalen van verontrusting (waaronder radicalisering) bij minderjarigen kunnen hulpverleners, ouders of andere vertrouwenspersonen terecht bij de ondersteuningscentra jeugdzorg. Leerkrachten kunnen terecht bij de centra leerlingenbegeleiding. Dit valt echter onder de bevoegdheden van de Vlaamse ministers van Welzijn en Onderwijs.
5. a) De meest recente cijfers waarover het Agentschap Binnenlands Bestuur beschikt zijn de volgende: in totaal zijn er 374 Syriëgangers (184 in Syrië of onderweg naar Syrië, 50 omgekomen, 101 terug en 39 gefaalde reisbewegingen). 18% zijn vrouwen. 163 komen uit het Brussels Hoofdstedelijk gewest, 158 uit het Vlaamse gewest (waarvan 85 uit Antwerpen en 32 uit Vilvoorde), 40 uit het Waalse gewest (waarvan 27 uit Luik) en 13 onbekend. Meer gedetailleerde informatie kan niet worden meegedeeld. Dit is geclassificeerde informatie waarvoor een veiligheidsmachtiging is vereist.

b) De monitoring gebeurt door de politie- en veiligheidsdiensten en de federale overheid.

c) Aan de stad Antwerpen werd door mijn ambtsvoorganger, huidig minister-president Bourgeois, een subsidie toegekend voor de methodologische ondersteuning van een lokaal preventiebeleid inzake radicalisering, toepasbaar in steden en gemeenten die met deze problematiek worden geconfronteerd. Het project omvat minstens volgende opdrachten:

- het voeren van een wetenschappelijk onderzoek om een dieper inzicht te krijgen in de motivering van jongeren om (niet) in Syrië te gaan strijden en om het hulpverleningsaanbod beter af te stemmen op de hulpvraag van de jongeren en hun omgeving;
- het voeren van een verkennend actieonderzoek ter voorbereiding van een project om jongeren toe te leiden naar een zinvolle tijdsbesteding (onderwijs, werk).

De stad Antwerpen werkt hiervoor samen met de Erasmus Universiteit Rotterdam – Risbo. Marion Van San, senior onderzoeker, voert het onderzoek uit. Het is een kwalitatief, praktijkgericht, beleidsvoorbereidend onderzoek waarin op zoek wordt gegaan naar onderliggende push- en pullfactoren, die ertoe bijdragen dat Vlaamse jongeren en jongvolwassenen besluiten om (al dan niet) te vertrekken naar Syrië.

6. De preventieve aanpak van radicalisering is een opdracht waar we met verschillende bevoegde ministers binnen de Vlaamse Regering moeten aan werken. Op basis van de recent door de Vlaamse Regering goedgekeurde conceptnota zullen verdere concrete maatregelen worden uitgewerkt in overleg met de verschillende bevoegde administraties. Het versterken van de weerbaarheid zal daar ook deel van uitmaken. Uiteraard zal er ook gekeken worden naar goede voorbeelden uit het buitenland en kan er inspiratie gehaald worden uit de aanpak van andere fenomenen zoals bijvoorbeeld sekten. Maar het uitwerken en nemen van concrete maatregelen moet in overleg en is een gedeelde verantwoordelijkheid van verschillende ministers.

7. Zie mijn antwoord op vraag 6.